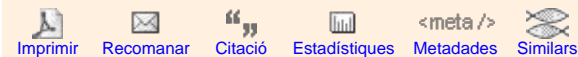

Urgeix l'armistici

[\[Versión castellana\]](#)LORENZO SILVA
Escriptor

Opcions

Els temps ja han canviat. Centenars de milers de persones de tot el món, i aviat seran milions, han adquirit la rutina de llegir amb dispositius de lectura de llibres electrònics. Qui escriu això n'és una: viatjo molt, llegeixo molt, i ho he de fer de manera eficient perquè mentre llegeixo i viatjo també gestiono el negoci unipersonal, petit i fràgil, que em permet viure. Continuo llegint llibres en paper, perquè m'agraden quan estan ben editats i perquè hi ha moments dels viatges (els primers i els últims vint minuts de cada vol) en què no puc llegir amb el dispositiu electrònic. No sé què passarà quan em permetin utilitzar-lo sempre, ni si arribarà un dia en què el llibre en paper em semblarà una molèstia, excepte quan pugui fullejar-lo còmodament des de casa.

Us explico tot això perquè sóc un immigrant digital, algú que va beure i gairebé va viure dels llibres en paper durant més de quatre dècades. Si aquest és l'estat actual de la qüestió en el meu cas, em pregunto com arribaran a desenvolupar l'hàbit de la lectura electrònica els que ja van néixer amb les pantalles, i encara més els que (i ja han nascut) hi aprendran a llegir.

En aquest context, la indústria editorial i els creadors literaris difícilment podem aspirar a atrinxerarnos en el llibre en paper i en el negoci, més que res logístic (d'acord amb la seva qualitat de mercaderia física) que aquest ha representat fins ara. Podrem defensar-lo com a objecte bell, mentre siguem capaços de fabricar-lo així, o com a objecte pràctic, quan siguem capaços de vendre'l a un preu tan baix i tan lligat a la demanda que hi hagi lectors als quals compensi comprar-lo com a article d'un sol ús. Això, si som prou llestos, pot reportar una pervivència sòlida i rendible a mitjà termini; i no es tracta de llençar a les escombraries d'un dia per l'altre una cosa tan valuosa com el teixit, alhora social i econòmic, que formen els agents i la gent de la venerable galàxia Gutenberg: editors, llibreters i biblioteques. Però cada vegada costarà més sostenir el llibre físic com el que ha estat fins ara: el vehicle principal i habitual de consum de la producció literària.

Comencem a notar-ho: els lectors que tenen un dispositiu demanen continguts, i com que no en troben o en troben a preus elevats, que no tenen a veure amb els costos, sinó amb la defensa del vell llibre tradicional (quinze euros són simplement inassumibles per al gros dels usuaris, per un fitxer electrònic amb risc alt d'obsolescència), acudeixen de manera massiva a l'oferta irregular. Aquesta és la realitat, avui dia. Hi ha una demanda que no arriba a casar amb una oferta legal, i és tan puixant que, com que no pot quedar insatisfeta, consumeix la cassació amb una oferta irregular, en perjudici de tots, excepte dels proveïdors astuts que cobreixen aquest buit.

Els lectors acaben llegint llibres dolents, mal fets, poc fiables i il·legítims; els creadors i els editors no veuen retribuïda la seva feina, i les autoritats deixen de recaptar impostos per una riquesa que flueix davant els seus nassos sense que l'IVA li clavi les dents (de poc els serveix mantenir-lo en aquest absurd 18 % assignat al llibre digital, perquè ningú passa per caixa).

Per aturar això, sens dubte, cal exigir amb més eficàcia i rigor el compliment de les lleis que protegeixen, com a legítima que és (potser la més legítima de totes, perquè està adquirida sense prendre res de ningú), la propietat intel·lectual. És urgent la reforma legislativa, per no tornar il·lusòria aquesta protecció en un món on tot va molt més de pressa de com actua la nostra justícia, que en l'àmbit civil pot trigar fins a deu anys a fer jurisprudència i que en l'àmbit penal (que només ha d'operar en els casos més greus, pel principi d'intervenció mínima que van establir els juristes clàssics) s'aplica un codi que qualsevol pot eludir amb subterfugis tan ximplers com ara penjar i explotar econòmicament en un lloc A la còpia pública, i per tant il·lícita, i enllaçar-la des d'un altre

Iloc B.

Però alhora que exigeix això, que és de llei i raonable (tot i la demagògia rampant de la col·lectivització de la propietat intel·lectual, amb aquesta ferocitat que no observem en l'exigència que es col·lectivitzin els beneficis de la banca o de les companyies telefòniques), la indústria cultural ha de fer el pas decidit de conformar aquesta oferta ajustada a la nova realitat. Una oferta competitiva, ben estructurada i comercialitzada, que es trobi amb la demanda i que torni cada vegada menys atractiu i més anecdòtic l'espoli de creacions alienes. Amb imaginació, dissuadint-nos de preus inconsistents, i amb una mica de bona voluntat per part d'aquesta clientela selecta que hem creat al llarg de decennis (o de segles), podem aconseguir deixar enrere aquests temps foscos de separació, de miopia per part dels que ofereixen i de desraó per part de molts dels que demanen. Ens necessitem recíprocament.

Un autor no és res sense aquest lector que fa lloc en el seu cor a les seves creacions. Però tampoc un lector —recordem-ho tots els que ho som— té gran cosa per llegir, amb el millor dispositiu del mercat, sense aquests autors que tenen el talent, la destresa i la saviesa per commoure'ns, i als quals no podem tractar com els vassalls que no són, ni poden ser, si alguna cosa de mèrit i de calat tenen per dir al món.

Comencem a treballar, tots, ja, per l'armistici.

